

Zevenbergen.

Den 23^e Abei 1896 bezocht ik de gemeente Zevenbergen; te onstreeks 2.25 van Etten verlaakt, reed ik over Beur (waar de harmonie, met Dr. Hohman aan het hoofd, mij op wachtte, en nog een stukje den beste gaf) naar Zevenbergen. Naar dat ik nog in de gemeente Zevenbergen was, kwam de Heer van der Poest Clement mij te gemoet gereden, om als commandant eener erewacht, mij dier geleide aan te bieden. Op de grens van Beur en Zevenbergen stond het dagelijksch bestuur dier gemeente mij op te wachten (door het overlijden van den Heer Wijf, vleit was er één wethoudersplaats vacant, en kwam de Heer van Schendel dus alleen als wethouder). Na begroeting door den burgemeester nam ik dezen (den Heer Verboom) in mijn rijtuig, terwijl v. Schendel, de secretaris v. Zevenbergen en Klasens in het rijtuig van B. en W. volgden. Eene erewacht van 440 huizers opende en sloot den stoet.

Heel de bevolking van Zevenbergen was uitgelopen, om het feest mee te maken. — Naar dat ik in de gemeente kwam, presenteerde eene compagnie schutters het geweer en voegde zich in twee gedeelten in den stoet. Bovendien was de Zevenbergse harmonie mij tegemoet gegaan, en had zich met het Zevenbergse mannenkoor aan den stoet aangesloten. —

Naar het Raadhuis werd openstaande gemaakt, waarin de harmonie het "Nieuw-Nederlandse Bloed" speelde.

In de Raadszaal kwam vervolgens het stamkoor, koor een nummer zingen.— onder leiding van het hoofd der school, den Heer Schets.

Op mijne audiëntie verscheen weer het eerst de pas, koor met zijne kapelaans; daarna verschillende autoriteiten en particulieren. — Na de audiëntie ging ik met het dagelijksch bestuur per rijtuig, met erewacht, schutterij, harmonie enz. een dochje door de gemeente doen.

We hielden even stil aan de pastorie, en gingen met den pastoor het op diens kosten geöficeert en onderhouden gasthuis bezoeken; 30 ouder vandagenen 10 wegegaan worden daar verpleegd door 8 zusters. —

Van,

Keverbergen.

Vervolgens liet de pastoor ons nog even zijn kerk zien; een gewone waterstaatskerk, welke door hem van binnen in orde wordt gebracht; het priesterkoor was klaar, en wel genlijk heel mooi. - Daarna zette de stoel zich weer in beweging, tot dat we weer aan het gemeentehuis waren. Alles B. en W. doorliep ik begroeting 1896 en verslag 1894 (dat van 1895 was nog niet ten provinciale griffie ontvangen) en besprak met hen datgene, waartoe aanleiding bestond. - Omstreeks 6 uur verliet ik dit weer in zelfden opsticht als waarin ik gekomen was, de gemeente; buiten de gemeente namen schutterij enz. afscheid en reed ik in draf tot aan de grens der gemeente, alwaar de cerevacht achterbleef. De reden toen doornaar het station Langeweg; aldaar verscheen een boer met den Engelschen hengst "Hadesman" (eerst voor 3 maanden door de Keverbergosche hengstenafdeling aangehoocht) om mij dat beest te laten zien. - Van den trein namen B. en W. afscheid, waarna ik vertrok naar Breda.

Burgemeester Verboon - een oud marine officier - is niet de gewilde man in Keverbergen; vooreerst omdat hij niet Katholiek is, vervolgens omdat men niet van zijn persoon houdt. - Een allerschandelykst pamphlet was kortslagen hem gedrukt en in Keverbergen aangeplakt; bovendien laken jonge meisjes ^{zich} soms opstoken, om hem op straat des avonds te openen. - Hij kan niet best overweg met zijn wethouder van Schendel, deze, een groot suikerfabrikant, heeft bovendien veel fortuin en daardoor veel invloed in Keverbergen; als de vacante wethoudersplaats in Keverbergen is aangeteld, dan wordt de burgemeester overstemd, en is zijn macht en invloed geëindigd, en de heer van Schendel feitelijk burgemeester.

B. en W. hadden mij een diner aangeboden, waarvoor ik bedankte; zij zonden, daags na mijn bezoek, een bouquet voor mijne echtgenoote.

Toen ik den 30th abei 1896 van Terheyden over den Keverbergoschen hock en lange Kwaluwe naar Hooge-

Keverbergen.

Kwaluwe reed, vond ik op de grens van Terheyden en Keverbergen den burgemeester en den secretaris vanheen. - De burgemeester verzocht mij uit te stijgen; de pastoor en enkele inwoners van den hock wenschten mij hunne opwachting te maken. - Aldus gedwongen om vrijwilliger te zijn, voldeed ik aan het verzoek; in een herberg, waar de burgemeester een kamert had laten in orde brengen, gaf ik audiencie, en ontheing ik pastoor en kapelaan bisschops een paar leden van den Keverbergoschen gemeenteraad, in den hock woonachtig. - Vervolgens bezocht ik met den pastoor diens kerk, een reusachtige koepelkerk, driemaal zo groot voor de plaats, van buiten leelijk van binnen netjes. - Daarna kon ik weer in mijn rijtuig plaats nemen en naar Kwaluwe rijden. De burgemeester deed mij uitgeleide tot de grens zijn gemeente. - Tengevolge van mijn gedwongen oponthoud aan den Keverbergoschen hock, moest ik mijn voorname, omsoverhoedelijck door te rijden, ten einde ook dat plaatsje (voorde helft Klundert, voor de wederhelft Kwaluwe) te zien, opgeven.

De administratie van den ontranger was in goede orde; die van den secretaris ook nog al; enkele opmerkingen moesten deswege gemaakt worden.

Er bestaat geene goede verhouding tuschen den burgemeester en den gemeenteraeldwachter Beck; een paar gespreken verbaal, door dezen laatste opgemaakt, raakden zoch. Naar aanleiding daarvan werd een anonimous schrijven aan den proc. generaal gezonden. Deze instrueerde de zaak en gond mij het dossier bij schrijven dd. 3 juni 1897 lett. A n° 22002 kabinet. Den 9th juni d.a.v. gond ik bij schrijven A n° 1^a, 1st blfd. P. Bureau de steekken aan den proc. generaal terug.

Den 14 October 1901 kwam ik weer in de gemeente Keverbergen; per huur had Keverbergoschen hock, en van daar per rijtuig naar het raadhuis te Keverbergen. —

Geverbergen

Ik vernam van ^{B. en W.} den ~~bem.~~, dat het drikhuizen overal zeer slecht was, en men voor een pr. jaren zonder succes ₣ 2000 besluit had, om punten te boen, het enkele drikhuizen te kopen. Echt water uit de sloten was ondrinkbaar.

De hoven moest onderhouden worden door de Nachtwach, dat Oudland en de Noord-Oost-West-Toren polder; sinds de scheepvaart zeer belangrijk is, leek dat onderhoud bijna niets; teneijl vroeger per H.A. ₣ 3.50 moest worden, omge slagen, bedraagt dat nu niet meer dan ₣ 1. —

De algemeene begraafplaats is tevens begraafplaats voor de protestanten; de gemeente heeft begraafrecht rechten.

Burgadier van de marechausse valt niet in den smaak; hij heet lastig tegen de inspectoren wanneer ze voorbij zijn; doch Tillok als burgemeester werd ingehaald, wilde burgadier niet vlaaggen; men zond hem daarop daarna per postpakket een klein blaasgat. —

Tand den Zevenbergersch hek zijn bijna geen armen; de doctor, voor dat die burgemeester aangevoerd, woonde in Zevenbergen en moest driemaal kinder week naar den Haag, om de armen, en wie hem verder noodig heeft, te bezoeken. Hij kreeg daarvoor ₣ 3.50, nadervoor bij tevens de medicijnen voor de armen levert. —

De Zevenbergers is wel armoechtig; de bevolking is daar groter, den buren dien heeft men daar febriken. —

Ik bezocht de suikerfabriek, waarvan v. Schendel directeur is; de aandeelen zijn meestal in handen van de familie de Bruyn de Blaauw (Utrecht). v. Schendel liet mij eerst de hele suikerfabriek zien, daarna de melasse fabriek, alwaar uit de melasse alcohol wordt gestookt van 96%; en daarna de potashfabriek, alwaar van het restant van de melasse potash wordt gemaakt. De fabriek had voor Polagen harte campagne begonnen; ik kreeg van alles een zeer goede indruk. En bevondende voor de orde, de reinheid en doelmatigheid der inrichting.

Henscheind is zeker, dat de alcohol hygiënsch voor Schiedam gaat, en daar vermaedelijk door de branders met alkoholisch water wordt versmezen. —

Geverbergen.

De beveiligheider Tillok was juist 4 dagen geïnstalleerd; hij was nog niet anderdaag, van de gemeentezalen niet bijna gebruik of niets. Van Schendel deed meestal het voorwoord. Meesters, der van Beek, die levergeefs gevraagd had om burgemeester te worden, was niet verschoten.

Op zijn audiëntie verscheen Ds. Vlaeminck, pastoor Jansen met kapelaan Kamp, die erg vroegen, dat ik de kerk nog eens zou komen zien, waardoor de lijst mij ontbrak; en marie chaussee die gezamenlijke wachters wilde worden te Bladel; en Broevers Anter, griffier B. h. konstangerecht, die klaagde dat de griffierechten steeds opbrachten, omdat de burgemeester levenslang onrechte bewijzen van onvermogen afgoeden.

Ds. Goris predikant bij de opperscholen sinds enkele weken, complimenteerde mij per brief. —

Men liet mij de burgemeesterskamer zien, met de stinkbedachte affinität, welke Verhoorn had vergeten te doen werken en hierdoor bij door de politie betrapt werd met een vrouw.

Den 27 April 1905 kwam ik weer in ~~Haarlem~~ Zevenbergen; ik ging en per spoor vanuit Hoosendorp heen; per rijtuig bereikte ik vervolgens nog Zwolle en Haarlem, van waar ik later per spoor naar ~~Wadewijk~~ ging.

Ik verkende audiëntie aan pastoor Jansen, die juist zijn 25-jarig pastoorsfeest gevierd had en eerdadmeeheer van den Paus geworden was; ik vroeg nog wel eens hem met den heilige monniken titel van Monsigneur aan te spreken. — Pastoor Jansen verscheen met zijn kapelaan, den kleer Kamp; de Heere hadden niets bijzonders te vertellen. — Ook de secretariaambtenaar Dekker, (een aspirant burgemeester) kwam zijn opwekking maken. —

De burgemeester klaagde over sterke over den wachtmester van de Marechaussee; hij zal mij die klachten schriftelijk berhalen. De burgemeester klaagde tevens sterke over de bandellosheid en onzedelijkhed van het volk; van Schendel en ik meenden, dat hij sterke overdreft.

Drie raadsleden zijn Nederl. Katholiek; 10 zijn Katholiek; zij waren vrij goed over de gemeente verdeeld: 1 te Slikgat, drie aan den Zevens. Hout, een aan den Nieuwen diep, en acht in de kom.

Zevenbergen.

Veel klachten over slecht drinkwater. Er is een concessie daarmee voor een waterleiding; een raadscommissie houdt zich bezig met het onderzoeken dixer zaak. — Eerst wanneer men drinkt in de buurtschap moet water kunnen krijgen, bijv. door het zuiveren door middel van oxine van het water uit de bomen, dat kan maar voor men veel - financieel mogelijk was, den, dan kan de gemeente goed drinkwater te verschaffen.

De roomsche dokter, Hasbroucq, is naar Dungen vertrokken, omdat hij in Zevenbergen geen bestuur had; er is in zijn plaats een andere roomsche dokter gekomen, die ook al weer geveldig klaagt. — De loomende praktijk is in handen van den roomschen dokter de Kort, Stevens Raadslid.

De cursus voor landbouwonderwijs is, door gebrek aan deelnemers, gesloten moeten worden; veel jammer, omdat daardoor Stevens verviel een vijfde subsidie ad f 246. —

Bij aankondiging van de leerpliecht leeft kantoorrechter v. d. Kemp heel kleine gelabatten op; daardoor blijven er voortdurend vele overtredingen gepleegd worden.

Burgemeester Pillot hadt het door v. d. Kemp te Zenderen, gen bewoende huis, deze verhuisde toen naar Gijnnehem (dus buiten zijn kanten). Hij reisde met hem van Vlaardingen naar Zevenbergen; hij zag er uit als een oude vuile jood. Zijn kleuren waren beneden allertrouwlich; men zou hem een cent gezien hebben.

Den 30 Maart 1908 kwam ik weer in Zevenbergen.

Bij gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van huismeesterfabriek (30 April 1908) hadde de heeren de Brug en van Schendel laken decoreren. De heer de Brug kwam ter audiëntie om mij daarvoor te bedanken. — Hier lte Verheyen, griffier bij het kantongerecht kwam mijnen steun vragen om den Prins Hendrik op 15 September in Zevenbergen te kunnen ter gelegenheid van een landbouwotentoonstelling, van wege de afdeeling Zevenbergen der Noordbrabantse Maatschappij van Landbouw, Verheyen is voorzitter der Afdeeling.

Het Raadslid Nollen kwam nog eens verhellen — hij was vroeger niet gelijk dael al aan te St. Barts gewest — dat Pillot, de burgemeester ten arredest werd want gemalit-

Zevenbergen.

We drinkwaterprobleem blijft een moeilijk probleem om op te lossen. In de kom van de gemeente wonen niet meer dan 4000 menschen; dat is niet voldoende voor een waterleiding, vooral ook omdat niet zeker is, dat de voorwaarden dat water zullen nemen.

In de laatste jaren zijn de klachten over het vuile water in de Zevenbergse havens minder talrijk geweest; desondanks wordt de sluis aan de Rode Vaart en die aan Hamgat weer op een kerkje open gemaakt; dan gaan er wat stroom, en wordt het water op die manier vernieuwd; door de stroom kan dat moeilijk, omdat de schipperij dan bewaren ondervindt van de stroom.

M. en W. beklagen het zeer, dat de landbouwcensus niet ging; het is niet mogelijk, om daarvoor belangstelling te hebben; geluk anders dan wanneer er een census wordt gegeven in haefbeschrijv. of een census over paardenfolkerij; dan is er goede belangstelling.

Den 30 Maart 1912 kwam ik weer in Zevenbergen. Vanuit hotel de Kroon te Breda reed ik er per auto heen; ik bescherpte later nog Terheyden en Teteringen, en keerde van daar naar Breda terug.

Op mijne audiëntie verschenen slechts de gemeente secretaris Bouwmeester, en de secretarie ambtenaar Melsen en Eschreiter; de eerste kwam een voorlopig rijke opstelling maken; de tweede anderens zich aanbevelen bij eventuele burgemeesters voorstellen. — Van Verdijl hoorde ik, dat de secretarie zeer veel te mensen overliet; een slechte administratie dus voor de heren Melsen en Eschreiter.

Het drinkwater laat veel te wenschen over; veel teauw op een waterleiding is er niet; er zijn ^{daar} geen aansluitingen geplaatst worden. Ten huijne van deze stelling declareerde de burgemeester mocht, dat in 1909 cholera gevallen waren; dat water in de klaver helle besmet; op zijn verzoek verhaalde de directies van de drie sepietfabrieken heel bereid, kosteloos drinkwater te verstrekken; dat werd gepubliceerd, door een gedrukte berigting, huis aan huis aangegeven. Desnietigenstaande werd dan geen enkele fabriek om drinkwater gevraagd; nietens enkele enmen!

Zevenbergen.

Op den 1ste den september der campagne der suikerfabrieken wordt het water in de Zevenbergse havens overvloedig door de spuiten van Vlaamsche vaart naar damgatboer ver. Daar de Koedevaard ingeladen water wordt te damgatboer op de Maas gebracht. Groot last van veel water wordt niet meer onderworpen.

De vorige voorzitter van Haven en Dagen was van Art. en heer; hij liet vooral op de belangen der polders, en hielp het water terug, om afwatering van de polders in de hand te werken. De tegenwoordige voorzitter is de Visser; hij was vaagerschipper. Hij houdt het water in de haven hoog, in het belang van de scheepvaart beweging. —

Hieruit een cooperatieve suikerfabriek oprichten aan de haven, tegenover de fabriek van Debret. een Grootste voorstander van deze zaak, en voorzitter van het Comité is de kleer Dr. J. de Wit. — V. en W. verezen, dat wanneer deze vierde fabriek aan de haven moet worden opgericht, de haven niet meer aanbare bestemming zal kunnen beantwoorden; dat de scheepvaartbeweging zal straffen; dat men op de belangen van de eitwaterende polders niet meer voldoende sterk kunnen tellen. —

Haven en Dagen onderhouden de gehele haven; ook de beschavingen in Zevenbergen; die enige wat de gemeente betaalt, is een jaarlijks bedrag van f100, voor het onderhouden van de bruggen langs de haven. —

De gesfabriek maakt tegenwoordig prachtige zaken; met den nieuwe directeur heeft men het uitstekend gesproken; in 1910 had, na alle mogelijke afschrijvingen en diverse rente winst gemaakt van f1445; in 1911 ± f2000. —

De haven en Dagen worden onderhouden in last van de eigenaars der polders: de Koelehoek, het Oudland, en de Toren, Noord, Oost en West Meeren polder; door dat het havenbedrijf (schutspeld enz enz) nog al veel oplevert, kan het bedrijf daar over het beduer van den polder f1.- per hectare aan de eigenaars in die polders worden uitgekeerd; in vorige jaren heeft dat bedrag nu eens f1.50 per hl. t. bedragen.

De Zevenbergse polder en Slikgat wordt geen armende geleid; te Zevenbergen wel; daar mocht gemaakte algemeen overheid f340,- per jaar subsidieeren.

Zevenbergen.

Er wordt landbouw onderwijs gegeven; lekenonderwijs; onderwijs in boekhouden en handelsrekenen; in paardenkunst; al die lessen worden met veel belangstelling gevolgd.

Vlaamsche partijschappen van Noordchen liggen Protestant, of van Noordchen onderling bestaan gelijkoeg niet meer.

V. en W. zullen onderzoeken, waaraan het is toe te schijnen, dat thans nooit minder leerlingen uit Zevenbergen hebombachts onderwijs te Prendel volgen dan vroeger. —

Den 6^{den} augustus 1914 kwam ik weer in Zevenbergen; te voren was ik in Terheyden geweest.

Het oude versleten Raadhuys, dat absoluut niet meer beantwoordt aan de eischen van den dienst, zal, nadat de eigendigheden het bouwen zullen hebben, door een ander vervangen worden. — De burgemeesters hou daarover te wijze tijd willen aankondigen; en naast het Raadhuys gelegen huis met erf, thans bewoond door een dame van 95 jr. —

Het drinkwater is nu altijd ellendig; juist toen de oorlog uitbrak, was men nogwel tot accord gekomen met de Kleine Visser en Smits, omrent den bouw van een openbaarlijke waterleiding; — daarvan is toen verder niets gekomen. — Dater dagen ontvingen V. en W. een brochure van Dr. Jenny te Keijerhoven, om een waterleiding te maken van negen gemeenten in Noord West Noordbrabant. V. en W. hebben die brochure nu niet besproken bestudeerd, maar zij meen aannemelijk vocht wel, dat er veel goede in zit.

Bij een verhuring van den weg van Heeseldeke naar Slikgat zijn eigenlijk slechts drie belanghebbenden: a Aerden voor zijn houtwagens; b de Dagers van Slikgat; en c de steengafabriek Helene te Heeseldeke.

De nieuwe Coöperatieve suikerfabriek heeft 1916/1917 voor het eerst gewerkt; de fabriek moet voor dat campanie jaar in bedrijf kunnen; er was geen voldoende tijd, om de fabriek te bouwen en

Tenenbergen.

behoorlijk in te richten. Daardoor was er veel niet in orde, waarvan de moeilijkheden bij denen de campagne het gevolg waren. Welk campagnejeugd was finantieel hoogt orgaansch: meer 100.000 fl. Bieten kon niet meer dan f 2.0 beboden worden; er is aan andere fabrieken f 2.6 ja f 2.8 uitbetaald! — De directeur is ontslagen; de fabriek wordt thans opgebouwd en verbeerd; men hoopt thans op een overdeelijke campagne. Als alles goed gaat, maken 2.000.000 fl. Bieten per dag vereeuwt kunnen worden.

Moringraad is groot; men durft niet te bouwen; de woningen maken te veel huur opbrengst.

Eet B. en W. even de nieuwe aangelegde straten met tramongerecht en heerlijkheidskasernen gaan liggen. — De entree van de gemeente is daardoor veel moeier geworden. Deenbergen behaalde voor een en ander ± f 60.000; — tot nu toe werd voor ± f 9000 aan bouwterrein verloedt.

Gemeente kocht voor f 4500 een staanbrandspuit bij Dicker in Rotterdam; werkt uitstekend; spuit het water 33 meter hoog.

Gemeente kocht een weegmachine voor f 750, om een weg, die in het nabij van het dorpelie bietenvervaar veel te lijden heeft, in goede staat te houden. Ik ben nieuwsgierig, wie die proef uit zal vallen.

Burgemeester Germmer was thans op kamers; zijn dochter is op pensionaat. — Hij heeft zijn vrouw, die voor haar gezondheid in Blaauwsteren woonde, door den dood verloren.

Den 13 juni 1921 kwam ik weer in Tenenbergen; hiervan had ik Tijdschrift en Klundert bericht.

De verhouding tuschen den burgemeester en zijn medewerkers schijnt niet te wenschen over te leiden; omtrent enkele zaken was de burgemeester blijkeren goed op de hoogte; omtrent veel ontbrak hem echter nog

Tenenbergen

het juiste inzicht.

De gemeente secretaris Baevemeester heeft een berente gekregen, met ingang van 1 juli a.s. kreeg hij eerst ontslag. Waarschijnlijk had zijn zoon, thans ambtenaar ter secretarie, gemeente secretaris worden. Volgens Krabbers mag de secretarie er goed uit, en heeft des eerderdaags begin de bestemming van den zoon geen bezwaar te worden gemaakt.

De distributie van levensmiddelen schijnt een echte rammel te zijn gewest, die heeft f 155.000 gekost; thans wordt alles door accountants onderzocht; men komt nu reeds tot de conclusie, dat er minstens f 20.000 gestolen is.

Eet oude Raadhuys reeds inwendig verbaasd.

De secretarie is nu boven Verhouding koste f 9000. — Er kwam thans ^{voogd} prijme voor een archief kamers, voor een kamer voor commissie vergaderingen, en voor een klein politiebureau. Men hoopt het dahl is versleten, de fundamenten niet voldoende sterk — ziel mit dit raadhuys nog een jaar af hien te kunnen behelpen. Welk geheel gaf mijden indruk van een versleten, halfkerige kazerne.

Ook hier moesten 37 woningen gebouwd worden hersteld voor 8 woningen, door de Staatspoor gebouwd, een kleine jaarlijksche bijdrage uit de gemeentehas verschuldigd is.

De evenredige verhegning verdieling bracht hier 8 nieuwe radbodes. In den loopden hij schijnen de socialisten hier propaganda te maken; men weet, dat hier voor het eerst bij een socialistische vereniging met 20 ledelen was opgericht.

Er zijn 2 generaties; een voorvrouw achter de kleeren niet draagdig! Pour cause!

Er zijn 1900 Jooden, 1100 protestanten, 100 gereformeerden en 17 Israëlieten in Tenenbergen.

Armenste uurt in gemeente niet gelezen; zeker 100 mensen gaan dagelijks per trein naar

Heversbergen

Worolt of naar Vughterdam om daar te wonen. Ambacht was door gemeente gesubsidieerd met f 4500.

In gemeente waren 26 schepers huus; de mensen waren aan boord; de kinderen gaan in Zevenbergen ter school.

Groote behoeftte aan drinkwater; de waterleiding al bij West Brabant is voor Zevenbergen een uitkomst.

Men weet nog niet, of men elektriciteit zal nemen, omdat men een gasfabriek heeft, voor den Zevenbergerschen hofje kan elektriciteit heel nuttig zijn.

Coöperatieve stokerfabriek kost 1.000.000 K. l.p. Bieten daarop veroveren; wordt thans voor een verbouwd en ingericht op een capaciteit van 2.000.000 K. l.p.

Door een g'hal belanghebbenden werd ten vorigen jaare een gasfabriek gebouwd van f 80.000. Die staat niet best.

Bij dat weer kan de weegmachine de ruile bieten wegen wat schoon houdt; bij een droog najaar als van 1920, kunnen er niet veel mede uitrichten.

De stoerhinnenvafabriek heeft het verbaasende druk; vooral deuren en kozijnen voor den woning bouw in het heele land.

Ten 17 juni 1925 kwam ik, na teferingen te hebben gehad, weer in Zevenbergen.

Burgemeester Vogel kreeg met ingang van 19 juni als 200daniai eervol ontslag; ik was mits dien op de methouders Vallen en van Aker aangewezen, met wie ik in vier of drie aangenaam van gedachten wisselde.

Geen woningraad. Volgens de landarbeiders moet werden 10 arbeiders aan een plaatsje geholpen; niet alleen staat het even goed, zoodat er zelfs een request naare de Regering ginge, om de jaartijdsche huur te verminderen, doer de hermijn, waarna men volgtige-

Heversbergen

naar zee worden te verlengen tot 60 jaar. Gelukkig beschikte de Regering afwzend.

Wertien Raadsleden; bij de laaste Raadsverkiezing kwamen er acht nieuwe. In den Raad zitten thans 2 baeren, 6 burgers en 5 arbeiders. Zij wachten goed over de heele gemeente verdeeld.

Om f 93.000 plaatselijke inkomstenbelasting te kunnen heffen, moet het vermogenbelijgingscijfer gebracht worden op 4 1/4%. De dividend- en handelsbelasting brengt voor gemeente nauwelijc niets op; de coöperatieve stokerfabriek betaalt daar niet in.

De warenkoning en de vleeskeuring oplet men zeer noodzakelijk.

Veel werkloosheid. In den slappen winter 1924/²⁵ moest men daarvan f 50.000 uitgeven.

De drinkwaterleiding voldoet aan een grote behoeftte. Het warme droge weer werkt mede, dat de mensen gemakkelijk aansluiten. Er waren reeds ruim 400 aansluitingen tot stand, terwijl men op het moment nog met 400 aansluitingen bezig is.

De gasfabriek gaat goed, dooreit nog 2 1/2 hon in; maakt in 1924 een actieve kernt van f 400.000.

Voor enkele dagen besloot de Raad, aan de Regering toevertrouwing te geven, op eigen risico een elektriciteitsdistributienet te bouwen.

Op een grote straat na is de kom geheel geruind. De verhouding tuschen de gemeente veldwachters is slecht. Het kost den veldwachters te veel moeite om het gezag van den Chef veldwachter te erkennen.

De staatsbond van ^{de} haven loopt veel te verschenen over; voor 4 jr werd het havengeld met 100% verhoogd; het is nu veel te duur; de schippers mijlen de haven.

Daardoor brengt het havengeld niet genaeg op voor een behoorlijke choleracontrole, en blijft dat achterwege, terwijl men die betrekken moet per hl. t. f 2.50 roesten beperkt. Er is thans een studie commissie benoemd, waarin ook de methouders Vallen zit. Om na te gaan of haven en basfou-

Krekenbergen

niet betrek verenigd van worden met het Waterschap Mark en Dinkel. Tegen die vereniging zou bij locstgo. noemd Waterschap geen overwegend bezwaar bestaan.

De suikerfabriek van de Centrale Suiker ^{11/14} zal in de komende campagne waarschijnlijk voor het laatst werken; het is een kleine fabriek met een capaciteit voor ± 60.000.000 k.k. gieten.

De coöperatieve verwerkte in de laatste campagne 145.000.000 k.k.

De vlasfabriek heeft in 1924 goed gewerkt; behalve het vlas, dat de aandeelhouders verplaatst zijn te leveren, koapt de fabriek nog vlas bij in Zeeland en in Groningen.

In gemeente zijn nog een aantal kleine vlasbouwers, die het vlas zelf verwerken; het gaat hier niet best.

Het landbouwonderwijs wordt zeer gewaardeerd; om zich te bekeren, gaan de boeren nu naar de landbouwuniversitairen te Wageningen. Verder af Dordrecht; maar deze laatste school gaan de Drentschaerten.